

بسم الرحمن الرحيم

آموزش داشت آموزان تیزهوش و با استعداد تدارک فرصت های برای یاددهی و یادگیری بهتر

مؤلفان

دکتر افسانه کلباسی مدرس دانشگاه فرهنگیان

دکتر شقایق نیک‌نشان عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور

دکتر احمد رضا نصر اصفهانی عضو هیأت علمی دانشگاه اصفهان

دکتر احمد عابدی عضو هیأت علمی دانشگاه اصفهان

دکتر سید ابراهیم میرشاه جعفری عضو هیأت علمی دانشگاه اصفهان

عبدالرسول جمشیدیان عضو هیأت علمی دانشگاه اصفهان

(۱) انتشارات جهاد دانشگاهی واحد اصفهان ۰۶۲-۳۱-۰۰۰
 (۲) علم گستر سپاهان : ۳۲۱۹۷۹۰-۳۱-۰۰۰
 (۱) انتشارات جهاد دانشگاهی (دفتر مرکزی) تلفن : ۰۲۱-۶۶۴۸۷۶۲۶
 کتبیان : ۰۲۱-۶۶۵۶۵۰۹-۱۸
 (۳) دانش ان : ۰۲۱-۶۶۴۰۰۰۲۰

فهرست مطالب

پیشگفتار	۹
----------	---

فصل اول: ضرورت توجه به تفاوت‌های فردی

مقدمه	۱۱
تفاوت‌های فردی از نگاه قرآن	۱۲
تفاوت‌های فردی از دیدگاه روایات	۱۴
ضرورت فلسفی توجه به تفاوت‌های فردی	۱۸

فصل دوم: ویژگی‌های شخصیتی، اجتماعی و عاطفی فرا انسان استعداد درخشان

مقدمه	۲۱
تعاریف سرآمدی (تیزهوشی) و استعداد	۲۲
دیدگاه‌های تاریخی در مورد هوش و تیزهوشی	۲۳
مفهوم‌سازی‌های اخیر از تیزهوشی	۲۹
تیزهوشی و قریحه (استعداد)	۳۵
انواع استعداد	۳۸
ویژگی‌های دانش‌آموزان دارای استعداد درخشان	۴۱
ویژگی‌های دانش‌آموزان با استعداد در حیطه‌های مختلف	۴۷
روش‌های شناسایی استعدادهای درخشان	۵۵
ابزارهای شناسایی تیزهوشان در سنین دبستان و پیش‌دبستانی	۶۰
ابزارهای غیر کلامی برای شناسایی تیزهوشان	۶۱
ارزیابی استعداد تحصیلی	۶۲

۶۳		قیاس‌های درجه‌بندی رفتار
۶۴		روش‌های دیگر شناسایی
۶۷		نیازها و ویژگی‌های شخصیتی بزرگسالان دارای استعداد درخشان
۷۸		انگیزه در افراد استعداد درخشان
۸۰		انواع مختلف انگیزه
۸۱		عوامل مؤثر بر افزایش انگیزه در فراگیران استعداد درخشان

فصل سوم: برنامه درسی فراگیران استعداد درخشان

۸۵		مقدمه
۸۶		طراح برنامه درسی استعدادهای درخشان
۹۰		تغییر در برنامه درسی
۹۱		۱- برنامه ادگینس همگزین متجانس
۹۱		۲- دسته‌بندی ای گینسی
۹۵		۳- برنامه‌های غنی‌سازی
۱۱۵		۴- تسریع
۱۱۸		۵- فردی سازی
۱۲۰		الگوی مطلوب برنامه درسی
۱۲۳		ویژگی‌های مطلوب معلمان دانش آموزان تیزهوش
۱۲۸		تدارک محیط یادگیری مناسب برای فراگیران دارای استعداد درخشان
۱۳۱		بررسی شیوه‌های مناسب ارزشیابی از فراگیران استعداد درخشان

فصل چهارم: پرورش خلاقیت در فراگیران استعداد درخشان

۱۳۵		مقدمه
۱۳۵		خلاقیت چیست؟
۱۳۷		الگوی 4p
۱۳۸		۱- دیگران و محیط
۱۴۰		۲- فرد
۱۴۲		۳- فرآیند
۱۵۲		۴- محصول (نتیجه)

فصل پنجم: مطالعه تطبیقی آموزش تیزهوشان در ایران و چند کشور جهان

۱۵۵		مقدمه
۱۵۶		آموزش و پرورش استعدادهای درخشان در ایران
۱۶۰		آموزش تیزهوشان در کشورهای آسیایی

پیشگفتار

هوش چیست؟ کودکان با استعداد و تیزهوش کیست؟ کودکان و دانش‌آموزان تیزهوش چه ویژگی‌هایی دارند؟ روش‌های شناسایی کودکان و دانش‌آموزان تیزهوش کدام‌اند؟ از چه برآوردهایی باید برای شناسایی کودکان و دانش‌آموزان تیزهوش استفاده نمود؟ روش‌های آمایش به دانش‌آموزان تیزهوش کدام‌اند؟ برنامه‌ها و مدل‌های غنی‌سازی مدارس تیزهوشان چیست؟ دانش‌آموزان، والدین و معلمان مدارس تیزهوشان به چه مشاوره‌هایی نیاز دارند؟

در این کتاب نویسندگان سعی نموده‌اند با توجه به آخرین تحقیقات و کتاب‌هایی که در خصوص شناسایی و آموزش کودکان و دانش‌آموزان تیزهوش نوشته شده است پاسخ سوالات فوق را بدهند. در این کتاب تلاش شده است با یک نظم منطقی به تعریف، شناسایی، آموزش و مشاوره دانش‌آموزان تیزهوش پرداخت شود. از طرف دیگر با توجه به خط‌مشی‌ها و برنامه‌هایی که در حال حاضر کشور در حوزه دانش‌آموزان تیزهوش و با استعداد اجرا می‌گردد نیاز به تدوین کتابی که بتواند تا حدودی نیازهای برنامه‌ریزان حوزه تیزهوشی، مدارس تیزهوشان، معلمان این‌گونه مدارس و به‌خصوص دانش‌آموزان و خانواده‌های آنان را پاسخ دهد ضروری به نظر می‌رسید. همچنین با توجه به گسترش مدارس تیزهوشان و نیاز به آموزش معلمانی که در این مدارس تدریس می‌نمایند و اجرای طرح شناسایی و هدایت استعدادها برتر «طرح شهاب» در دوره ابتدایی و نیاز معلمان با آخرین یا یافته‌های تحقیقاتی و پروژه‌ای شناسایی و آموزش کودکان با استعداد و تیزهوش انگیزه تألیف چنین کتابی

بود. این کتاب مروری تحقیقاتی و علمی بر مفاهیم، تعاریف و نظریه‌های جدید درباره شناسایی و آموزش تیزهوشی و سیر تکاملی گذشته و حال حوزه آموزش تیزهوشان است.

با توجه به این مهم یکی از اصول پذیرفته شده و مورد قبول در تعلیم و تربیت، توجه به تفاوت‌های فردی و درنهایت، توجه به نیازهای فراگیران برای متناسب نمودن آموزش با سطح استعداد و توانایی آن‌ها است. در صورتی که تعلیم و تربیت بخواهد بستر شد همه‌جانبه فراگیران را فراهم نماید، هرگز نمی‌تواند بدون شناخت و توجه به تفاوت منحصر به فرد آن‌ها به این امر دست یابد. اگر خواستار تحقق توجه به تفاوت‌های فردی و برخورد سازگار با تفاوت‌های استعداد و توانایی‌های بالقوه آنان باشد باید به آموزش افراد با استعداد توجه ویژه‌ای مبذول نماییم. اما قبل از آن، لازم است به تعریف تیزهوشی و استعداد و بررسی نظریه‌ها و برنامه‌های موجود در زمینه شناسایی و پرورش آن‌ها پرداخته شود زیرا تدوین برنامه آموزشی مناسب زمانی مؤثر است که افرادی به عنوان با استعداد شناخته شوند که واقعاً دارای چنین خصیصه‌ای باشند و متناسب با توانایی‌های آنان آموزش داده شوند.

این کتاب می‌تواند به عنوان یک منبع درسی برای درس روان‌شناسی و آموزش تیزهوشان سودمند باشد. همچنین می‌تواند منبع مفیدی برای معلمان مدارس تیزهوشان باشد تا معلمان این مدارس با جدیدترین تحقیقات در حوزه شناسایی و آموزش تیزهوشان آشنا شوند.